

JAM FËMIJA YT!

PYETJET DHE PËRGJIGJET
PËR FAMILJET E PERSONAVE LESBIKE,
HOMOSEKSUALË, BISEKSUALË, TRANSGJINORË,
INTERSEKS, TË RINJVE DHE TË RRRITURVE.

Nëse ju ose një i dashuri juaj ka
nevojë për ndihmë të menjëhershme,
ju lutem na kontaktoni në omsa.albania@gmail.com
vizitoni faqen tonë www.jamfemijayt.al
ose telefononi +355 69 39 53 920

Familja është Familje! - Dashuria është Dashuri!

Shumë familje kanë persona LGBTI. Kur një pjesëtar i familjes "del hapur", është e natyrshme për pjesëtarët e tjerë të familjes të kenë pyetje.

Më poshtë janë disa fakte të rëndësishme që duhet të dini:

- **Njerëzit nuk zgjedhin kë apo si të dashurojnë!**

Të identifikohesh si person LGBTI nuk është zgjedhje.

- **Prindërit dhe fëmijët e tyre LGBTI nuk kanë gabuar në asgjë!**

Faji dhe turpi janë ndjenja të zakonshme për prindërit e personave LGBTI. Nuk ekziston asnjë faktor i jashtëm që një person të bëhet LGBTI.

Studimet kanë treguar që pranimi i familjes promovon shëndet dhe mirëqënie.

Dashuria e familjes dhe suporti redukton sjelljet e rrezikshme dhe vetë shkatërruese, si abuzimi me substanca, faktorë rreziku për shëndetin, dhe vetëvrasje.

- **Bëjeni botën një vend më të mirë për të gjithë!**

Diskriminimi dhe homofobia janë të vazhdueshme në shoqërinë tonë. Është përgjegjësi e jona të krijojmë një botë që është e mbushur me drejtësi, siguri dhe respekt për njëri tjetrin, pavarësisht racës, etnisë, besimit fetar, origjinës, orientimit seksual, ose identitetit gjinor.

- **Eduko veten dhe të tjerët!**

Mbështetja dhe burimet janë në dispozicion.

Grupi "JAM FËMIJA YT!" Janë ne dispozicionin tuaj dhe të familjes tuaj.

RRETH JAM FEMIJA YT!

Jam Fëmija Yt është një organizatë e re, e themeluar në vitin 2015 me fokus kryesor të punës së saj në punën e komunitetit. Misioni kryesor i grupit tonë është harmonizimi i marrëdhënieve ndërmjet nënave dhe fëmijëve të tyre LGBTI dhe promovimit të pakushtëzuar të barazisë së të drejtave LGBTI në shoqëri nëpërmjet mbështetjes psikologjike, mbrojtjes së të drejtave të tyre, inkurajimit të përfshirjes, pranimit dhe respektit për fëmijët dhe të afërmit e tyre LGBTI. Grupi Jam Fëmija Yt është themeluar në vitin 2015, në Shqipëri dhe synojmë të punojmë për zhvillimin e të drejtave të njeriut të personave lezbike, homoseksualë, biseksualë, trans dhe interseks (LGBTI) së bashku me familjarët e tyre. Nëpërmjet takimit tonë të kolegëve dhe bisedave me grupet mbështetëse ne synojmë të trajtojmë mungesën e komunikimit dhe moskuptimit mes prindërve të tjerë dhe fëmijëve të tyre LGBTI, duke ndihmuar kështu në uljen e konflikteve familjare. Ne besojmë se pranimi i prindërve të orientimit seksual të fëmijëve të tyre do të ndihmojë shumë këta të rinj, sepse refuzimi i familjes ka një ndikim serioz në shëndetin e të rinjve LGBTI dhe shëndetin mendor. Të rinjtë LGBTI të cilët u refuzuan nga familjet e tyre kanë vetëbesim shumë më të ulët dhe kanë më pak njerëz që mund të drejtohen për ndihmë.

E themeluar me aktin e thjeshtë të një nëne që mbështeste publikisht djalin e saj homoseksual, Jam Fëmija Yt është familja e zgjeruar e komunitetit LGBTI+. E përbërë nga familje dhe aleatë të bashkuar me njerëz të cilët janë lezbike, homoseksualë, biseksualë, transgjinorë dhe queer (LGBTIQ+), është e përkushtuar për zhvillimin e barazisë përmes misionit të saj të mbështetjes, edukimit dhe mbrojtjes. Jam Fëmija Yt është një organizatë jofitimprurëse e cila nuk është e lidhur me asnjë institucion politik apo fetar.

Nëse ju ose një i dashuri juaj keni nevojë për ndihmë të menjëhershme, ju lutemi na kontaktoni në omsa.albania@gmail.com, vizitoni faqen tonë të internetit në www.jamfemijayt.al ose telefononi +355 693953920

Open Mind Spectrum Albania (OMSA) krijoi grupin e parë të familjeve, grupi i parë Shqiptar për familjet dhe miqtë e personave LGBTI, të quajtur "JAM FËMIJA YT!" Të gjitha dokumentet e lidhura me këtë grup dhe zyra e tij janë financuar nga dy prindër të sukseshëm në fushën e biznesit. Përpjekjet e grupit të krijuar nga OMSA janë trajnimet edukuese dhe informuese nga specialistë të trajnuar dhe prindër, që të mësojnë të pranojnë fëmijët e tyre LGBTI.

VIZIONI YNË. Jam Fëmija Yt parashikon një botë ku diversiteti festohet dhe të gjithë njerëzit respektohen, vlerësohen dhe afirmohen përfshirë orientimin seksual, identitetin gjinor dhe shprehjen gjinore.

MISIONI YNË. Misioni kryesor është harmonizimi i marrëdhënieve midis prindërve dhe fëmijëve të tyre LGBTI, dhe promovimi i pakushtëzuar i barazisë së qytetarëve LGBTI në jetën e shoqërisë me mbështetje psikologjike, dhe mbrojtja e të drejtave të tyre.

Duke takuar njerëz aty ku janë dhe duke bashkëpunuar me të tjerët, Jam Fëmija Yt realizon vizionin e saj nëpërmjet:

Mbështetjes për familjet, aleatët dhe njerëzit që janë LGBTI.

Edukimit për veten dhe të tjerët për çështjet unike dhe sfidat me të cilat përballen njerëzit që janë LGBT.

Mbrojtja në komunitetet tona për të ndryshuar qëndrimet dhe për të krijuar politika dhe ligje që arrijnë barazi të plotë për njerëzit që janë LGBTI.

- Japim mbështetje për familjet, miqtë dhe personat që janë LGBTI.
- Edukojmë anëtarët tanë, grupe të tjera dhe institucionet në lidhje me çështjet unike dhe sfidat me të cilat përballen personat LGBTI.
- Takime edukimi në shkolla.
- Mbrojtje në shoqërinë tonë për të ndryshuar qëndrimet dhe për të krijuar politika dhe ligje që të arrihet barazia e plotë për personat LGBTI.
- Mbështetje me anë të linjës telefonike - një linjë ku familjet dhe miqtë e personave LGBTI mund të telefonojnë dhe të marrin mbështetje.
- Takime mujore për prindërit dhe miqtë e personave LGBTI.
- Ndihmë dhe konsultime nga psikologe profesionistë të trajnuar.
- Mbledhje dhe shpërndarje informacioni dhe materialesh.
- Bashkëpunim dhe shkëmbim i përvojave me organizatat e prindërve në të gjithë botën.
- Organizimi i konferencave kombëtare, ekspozitave dhe grupe diskutimi.
- Darka të organizuara ku familjarët ndajnë ushqimin dhe përvojat e tyre.
- Shfaqje filmash.
- Pjesëmarrje në evente dhe në parada krenarie dhe parada të organizuara nga organizatat LGBTI në Shqipëri dhe jashtë saj.

RRETH KËTIJ PUBLIKIMI:

Ky udhëzues fokusohet në ofrimin e mbështetjes për prindërit, kujdestarët, familjet dhe miqtë e njerëzve që janë LGBTI, me theks në orientimin seksual dhe shprehjen gjinore.

Për informacion të detajuar ju lutemi vizitoni www.jamfemijayt.al

Përvojat, ekspertiza, njohuritë dhe burimet tona janë gjithmonë në zhvillim dhe për këtë arsye ne ju inkurajojmë të vizitoni faqen tonë të internetit (www.jamfemijayt.al), si dhe kontrolloni me mjekësinë, shëndetin e sjelljes, shërbimet sociale dhe ofruesit e tjerë profesional, ose grupet lokale të mbështetjes - përfshirë Jam Fëmija Yt - për informacionin më të përditësuar mbi përvojat e LGBTI.

Jam Fëmija Yt: Pyetje dhe përgjigje për familjet e lesbikeve, homoseksualëve, biseksualëve, transgjinatorëve, gjinive dhe të rinjve dhe të rriturit me të drejtat e njeriut. Për leje ribotimi, ju lutemi na kontaktoni.

Për të porositur këtë publikim, ose për të marrë informacion rreth Jam Fëmija Yt, vizitoni faqen tonë të internetit në www.jamfemijayt.al

SHKRUAR NGA:

Arbër Kodra
Shpresa Kodra
Emanuela Kurti

DESIGN:

www.SquareKami.com

Informacion i Suportuar nga Organizata Amerikane për Familjet.

Mirënjohje:

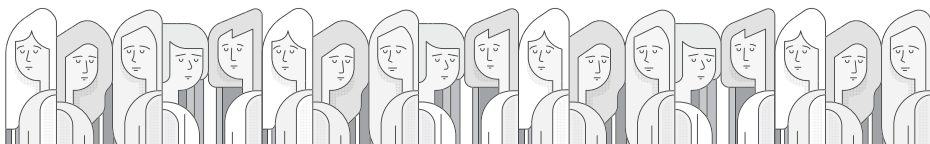
Faleminderit Fondacionit Planet Romeo,
<https://www.planetromeofoundation.org>
për punën e rëndësishme të matjes së progresit dhe sfidave në
komunitetin LGBTI. Para së gjithash, faleminderit familjeve dhe
aleatëve të cilët na kanë treguar të gjithëve se si të reagojmë dhe
të përgjigjemi me dashuri.

Të gjitha të drejtat e rezervuara,
©2019 Jam Fëmija Yt.

PËRMBAJTJA

Rreth Jam Fëmija Yt	4
Rreth këtij publikimi	6
Jemi të gëzuar që keni gjetur Jam Fëmija Yt!	9
Pyetjet më të shpeshta	13
Hapat e ardhshëm	18
Mendimet e ekspertëve	20
Tregimet e personave të parë	24
Jam Fëmija Yt - Fjalor kombëtar i termave	28

JEMI TË GËZUAR QË GJETËT Jam Fëmija Yt!

Ju ndoshta jeni duke lexuar këtë botim, sepse fëmija juaj (ose një i dashuri juaj - ne do t'i përdorim të dyja termat në të gjithë tekstin, në mënyrë të ndërsjellë) ju është hapur, domethënë ata kanë ndarë me ju se janë lezbike, homoseksual, biseksual, transgjjinor, ose queer (LGBTI). Disa prindër dhe kujdestarë janë befasuar kur kanë mësuar këtë informacion nga fëmija i tyre; të tjerët janë të befasuar dhe të keq-përgatitur kur e dëgjojnë këtë gjë nga një mik, këshilltar i shkollës, fqinji, apo rrjet social në internet. Dhe të tjerë mund të kenë një mendim se fëmija i tyre mund të jetë LGBTI, por nuk janë të sigurt kur, si, ose nëse ata duhet ta hapin këtë çështje.

Ne besojmë se i njohim fëmijët tanë më mirë se çdokush, kështu që kur deklaron një fëmijë apo një person i dashur (zbulohet se është LGBTI) dhe as që na shkonte nëpër mend ose e dinim, por ose e mohonim atë ose prisnim me durim që ata ta ndajnë informacionin në kohën e tyre - kjo mund të na bëjë të ndihemi sikur si paskemi njohur, ose ne kujtonim se i njihnim, ... si njihkemi fare.

Gjithkush ka një vizion apo ëndërr për të ardhmen e fëmijës, i lindur nga shumë gjëra, duke përfshirë përvojat personale, historinë familjare, pritjet kulturore apo shoqërore dhe më shumë. Kur ndesheni me zbulimin ose deklarin e fëmijës suaj, mund të quhet një ndryshim për tu informuar dhe kuptuar se kjo e ardhme tani mund të ndryshojë nga ai vizion apo ajo ëndërr.

Mos harroni, ky nuk është fundi i ëndrrave tuaja për fëmijën tuaj ose personin tuaj të dashur, dhe nuk është as fundi i marrëdhënies tuaj. Përkundrazi, marrëdhënia juaj mund të bëhet edhe më e fortë, sepse tani dini më shumë rreth tyre se sa më parë. Në fakt, është një shenjë e mundshme që fëmija ka besim tek ju: Nëse ata po ju tregojnë, ata po bëjnë një zgjedhje për të ndarë informacionin më personal rreth vetes.

Reagimet ndryshojnë, nga “Tani që unë e di, çfarë mund të bëj për të mbështetur fëmijën tim?” tek “Si do ta trajtoj ndonjëherë këtë?” Për disa njerëz, është një kombinim i këtyre dy reagimeve ... dhe më shumë. Nuk ka dyshim se njerëzit kanë reagime dhe ndjenja të ndryshme komplekse për një të dashur që deklaron hapur, por kjo është absolutisht normale, duke pasur parasysh se po merrni lajme se rruga që ju dhe të dashurit tuaj janë tani është potencialisht e ndryshme dhe e panjohur nga një që pritej ose për të cilën ishit përgatitur.

Cilido qoftë reagimi juaj, Jam Fëmija Yt është këtu për të siguruar informacionin që ju nevojitet për të kuptuar reagimin tuaj ndaj lajmit dhe orientimit seksual të fëmijës suaj dhe/ose identitetit gjinor dhe për t'iu përgjigjur në një mënyrë që është përkrahëse dhe e dashur. Anëtarët tanë - prindërit, kujdestarët, anëtarët e familjes, aleatët dhe njerëzit LGBTI - banojnë në komunitete anembanë vendit dhe përfaqësojnë një sërë perspektivash politike, fetare dhe kulturore. Ta themi thjesht: Ne ose kemi qenë ose jemi pikërisht aty ku jemi tani.

Para se të shqyrtojmë më thellë çështjet, këtu janë disa gjëra që duhet të kemi parasysh:

- **Nuk je vetëm.** Çdo ditë, Jam Fëmija Yt ju ofron mbështetje, burime dhe përgjigje për pyetjet tuaja. Ka shumë njerëz si ju.

Me fjalë të tjera, megjithëse mund të mos duket kështu, ka njerëz LGBTI kudo, dhe ka edhe familje dhe aleatë mbështetës kudo. Ju nuk jeni vetëm në këtë proces.

- **Reagimi juaj është i vlefshëm.** Nuk ka asnjë mënyrë për të reaguar për të mësuar se fëmija juaj ose një i dashuri juaj është LGBTI. Disa ndjehen të lumtur që fëmija iu është hapur atyre, të tjerët ndihen të lehtësuar që dinë më shumë për fëmijën e tyre dhe mund t'i ndihmojnë ata të lundrojnë në botë me këtë informacion për t'i udhëhequr ata, ndërsa të tjerët ndjejnë gëzim që fëmija i tyre është i sigurt në vetëdijen e tyre. Të tjerë mund të kenë emocione më të vështira ose komplekse, duke ndjerë frikë për sigurinë e të dashurve të tyre, faj duke menduar se ata mund të jenë bërë shkak në njëfarë mënyre pse të dashurit të tyre janë LGBTI, trishtimin që ata nuk e dinin pa u thënë ose zemërimin që fëmija i tyre nuk u tha atyre më shpejt. Këto janë të gjitha ndjenja normale... dhe ju mund të përjetoni disa ose të gjitha prej tyre në të njëjtën kohë!

- **Ju jeni në një udhëtim.** Rruga nuk është shkelur vetëm nga të tjerët para jush, ka të tjerë që janë duke udhëtuar në të njëjtën rrugë, tani, duke pasur një përvojë të ngjashme në familjen e tyre. Ashtu si çdo udhëtim, ky do të ketë lëkundjet dhe kthesat e tij, por ta dini se shumë familje para jush kanë bërë të njëjtën rrugë. Duke ju drejtuar reagimit tuaj, duke iu përgjigjur fëmijës suaj, duke mësuar rreth çështjeve LGBTI, duke ndarë këtë informacion me familjen dhe miqtë tuaj, të gjitha këto gjëra kërkojnë kohë. Ta dini se është mirë ta pranosh menjëherë, ose është normale të mos jesh dakord që atë natë. Merrni kohën që keni nevojë për të eksploruar ndjenjat tuaja. Ju mund të dilni nga kjo periudhë me një marrëdhënie më të fortë me fëmijën tuaj se sa keni pasur ndonjëherë më parë dhe arrini në një nivel që është më i mirë nga ai ku e filluat: më afër fëmijës tuaj, më afër familjes suaj dhe ndoshta më afër një jete të gjallë komuniteti që mund të mos e keni ditur ndonjëherë se ekzistonte.

- **Ti je i rëndësishëm.** Kujdesi për veten është vendimtar, që do të thotë se edhe kur po mësoni se si ta ndihmoni më mirë fëmijën tuaj ose personin tuaj të dashur, ju gjithashtu duhet të gjeni përkrahje edhe për JU! Nëse ndjeheni i izoluar ose nervoz ose i interesuar dhe i entuziazmuar për t'u lidhur me familjet e tjera, është e rëndësishme jo vetëm

të gjeni dhe bisedoni me njerëzit që kanë kaluar nëpër atë që po kaloni, por që të keni informacione dhe burime të gjera dhe lehtësisht të prekshme, si ato të ofruara nga Jam Fëmija Yt – pikërisht kur keni nevojë për to. Kjo është veçanërisht e vërtetë nëse emocionet tuaja janë më pak pozitive, pasi ju keni nevojë për një vend të sigurt për të punuar përmes këtyre ndjenjave. Takimet me Jam Fëmija Yt janë një mënyrë e madhe dhe konfidenciale për të gjetur njerëz që kanë kaluar nëpër përvoja të ngjashme dhe ata që marrin pjesë dhe udhëheqin takimet mund t'ju drejtojnë drejt burimeve vendimtare si libra për t'u lexuar, telefonata për t'u thirrur, faqet e internetit për t'u vizituar, filma për tu parë, dhe më shumë. Ju mund të gjeni informacion pranë jush duke vizituar www.jam-femijayt.al. Shumë anëtarë lokalë dhe informacione gjithashtu mund të gjenden përmes mediave sociale, sidomos në Facebook. Nga ana tjetër, mund të na kontaktoni në faqen tonë të internetit, nëpërmjet Facebook-ut, në mënyrë që të lidheni me prindërit e tjerë për mbështetje.

Bazat: Orientimi Seksual, Shprehja Gjinore dhe Identiteti Gjinor

Çfarë është orientimi seksual? Çfarë është shprehja gjinore? Çfarë është identiteti gjinor? Dhe si lidhen të gjitha këto? Ne e dimë se kjo mund të jetë konfuze, prandaj le të fillojmë në fillim.

Kur lind një foshnje dhe falë teknologjisë moderne, shumë kohë më parë, një mjek i hedh një vështrim të shpejtë organeve seksuale të tij të dukshme dhe i cakton asaj foshnje seksin. Nga caktimi i seksit, supozojmë gjininë e foshnjës. (Për më shumë përkufizime të termave, shih fjalorin, duke filluar në faqen 26).

Për shumicën dërrmuese të njerëzve, identiteti i tyre gjinor - dmth. ndjesia e tyre e brendshme për të qenë mashkull, femër, diku në mes, ose asnjëra - përputhet me përcaktimin që u është bërë atyre në lindje. Për të tjerët, identiteti i tyre gjinor nuk korrespondon me atë përcaktim, dhe këta individë shpesh i referohen vetes si transgjinorë. Për ata individë, ekziston një shkopëputje midis asaj se si i perceptojnë të tjerët në bazë të karakteristikave të jashtme fizike dhe ndjenjës së brendshme të tyre.

Kjo ndjenjë e brendshme e identitetit gjinor ndodh në një moshë shumë të re. Mendoni duke u kthyer mbrapsht në kohë, për shembull, kur e keni kuptuar veten se jeni ginia që jeni. Ka të ngjarë që kjo të ketë ndodhur aq herët në zhvillimin tuaj, sa që as që e mbani mend atë. Për njerëzit që janë transgjinorë, kjo ndjenjë e identitetit gjinor ndodh edhe në një moshë shumë të re. Megjithatë, ajo bëhet akoma më e rëndësishme në mendje, kur karakteristikat e jashtme të seksit të tyre nuk përputhen domosdoshmërisht me ndjesinë e tyre të brendshme të vetes.

“Për mua, ishte sikur djali im po më thoshte, “Baba, unë jam ai që kam qënë.” Tani kanë kaluar gjashtë muaj, dhe unë e kuptoj gjithnjë e më shumë se vërtetë, asgjë nuk ka ndryshuar në jetën e tij. Është perceptimi im ai që ka ndryshuar.

— Anonim. babai i një diali vëi

Ka edhe ata që nuk e përkufizojnë veten si mashkull apo femër: Ndoshta ata identifikohen si të dy ose asnjëri, por nuk e kuptojnë domosdoshmërisht se ndjenja e brendshme e tyre është në kundërshtim me seksin e tyre biologjik. Ata mund t'i referohen vetes si genderqueer. Këto janë vetëm disa nga shprehjet e përdorura për të përshkruar identitetin gjinor. Gjithkush demonstroi gjininë e tij - domethënë, komunikoi identitetin e tij gjinor në një mënyrë që është e rehatshme për ta - nëpërmjet veshjeve, stilit të flokëve, mënyrave ose prezantimeve apo sjelljeve të tjera të jashtme. Kjo quhet shprehje gjinore. Kur dikush nuk i përmbahet rreptësisht normave shoqërore të “mashkullit” ose “femrës” në shprehjen e tyre gjinore - ose shprehja e tyre gjinore nuk përputhet me gjininë e tyre të caktuar - ne i referohemi asaj si një shembull për të qenë gender expansive, ose të papërputhshëm me gjininë. (Për më shumë rreth çfarë do të thotë të jesh gender expansive, drejtoju në faqen 17).

Kur një fëmijë rritet, ata potencialisht do të bëhen të vetëdijshëm për ndjenjat e tërheqjes - fizike, emocionale, psikologjike, intelektuale, shpirtërore - ndaj njerëzve të tjerë. Këto atraksione të shumëfishta përshkruajnë orientimin e tyre seksual. Sipas një hulumtimi të kryer për një Projekt të Pranimit Familjar, adoleshentët thanë se ishin tërhequr nga një person tjetër i gjinisë së njëjtë në moshën 10 vjeç. Disa e kishin kuptuar se ishin gej që në moshën 7 ose 9 vjeç. Në përgjithësi, ata identifikuan si LGB, mesatarisht, pak më të mëdhenj, rreth moshës 13 vjeçare.

Është e rëndësishme të theksohet se orientimi seksual është i ndarë dhe i dallueshëm nga identiteti gjinor dhe shprehja gjinore. Në të vërtetë, njerëzit që janë transgjinorë mund të identifikojnë orientimin e tyre seksual si homoseksual, straight, lezbike, biseksual ose domethënë dikush që përcakton orientimin e tyre seksual jashtë përkufizimeve të mësipërme - ashtu siç mundet një person jo transgjinor.

“Kam pritur derisa të isha 26 vjeç për të pranuar që unë mund të isha homoseksual. Isha aq i turpëruar sa që e varrosja seksualitetin tim në skutat më të thella të mendjes dhe zemrës sime “.

— Anonim, 43 vjeç

Gjithashtu i ndarë dhe i dallueshëm nga orientimi seksual është sjellja seksuale, që do të thotë se dikush mund të identifikojë orientimin e tyre seksual - ose për të cilin ata janë tërhequr - një mënyrë, por sjellja e tyre ndonjëherë mund të mos jetë në përputhje me këtë orientim.

Orientimi seksual. Identiteti gjinor. Shprehja gjinore.

Secili prej tyre veçohet, secili prej tyre është i dallueshëm dhe secili prej nesh i ka të gjitha ato!

[SHËNIM: Nëse personi juaj i dashur ju ka deklaruar se është transeksual, ne po përgatitim një botim të ri të quajtur Të dashurit tanë Trans, i cili përqëndrohet ekskluzivisht në atë se si të mbështetet një person i dashur transgjinor.

PYETJET MË TË SHPESHTA

Pse është fëmija im homoseksual (apo bi ose queer...)?

Kur ndodh diçka e papritur, mendimi ynë i parë është: “Pse?” Edhe ato familje që pranojnë plotësisht orientimin seksual të fëmijës së tyre ose identitetin gjinor nganjëherë pyesin: “Si ndodhi kjo?” Është normale të shtrohet pyetja dhe këtu ka një përgjigje: Asgjë, as ti apo dikush tjetër nuk e bëri fëmijën tuaj LGBTI. Njerëzit LGBTI vijnë nga të gjitha llojet e familjeve - nga familjet besimtare tek ato ateiste, konservatore tek ato liberale, familje të çdo etnie dhe çdo sfondi ekonomik, me një shumëllojshmëri aftësish fizike dhe të sjelljes. Ato vijnë nga familjet me një prind, familjet me dy prindër, familjet me njerë, familjet me disa breza dhe multietnike. Ata jetojnë në çdo lloj komuniteti, të madh dhe të vogël. Nuk ka ndonjë hulumtim të vlefshëm nga ndonjë burim i zakonshëm ose shkencor i cili tregon se çdo faktor që lidhet me rritjen e fëmijës suaj kontribuon në orientimin e tyre seksual ose në identitetin gjinor, dhe nuk ka asnjë hulumtim që tregon përfundimisht ndonjë shkak gjenetik ose biologjik.“

Gjëja më e rëndësishme për t’u mbajtur mend është se i dashuri juaj është i njëjti person që ai ishte para se të dilte hapur tek ju. Ajo që ka ndryshuar (ndoshta) është perceptimi juaj për të dashurin tuaj, imazhi që mund të keni pasur prej tyre, ose mirëkuptimi që keni menduar se keni pasur në botën e tyre të brendshme. Për disa, ky udhëtim i ri i papritur ose zhvendosja e perceptimit është një tranzicion i lehtë, ndërsa për të tjerët mund të jetë e vështirë, por e di se mund të zëvendësohet me një kuptim më të ri dhe më të qartë.

Si duhet të reagoj?

Sa më shumë që je në gjendje, drejto me dashuri. Për disa, kjo do të jetë përgjigja e natyrshme. Për të tjerët, besimet afatgjata mund të marrin rrugën për të qenë në gjendje të reagojnë pozitivisht dhe mbështetës. Sidoqoftë, sa më mirë që mundeni, mbani mend këtë: Pa marrë parasysh se sa e lehtë ose e vështirë është të mësosh rreth orientimit seksual të fëmijës suaj, me siguri që ishte jashtëzakonisht më e vështirë për ata të deklarorin para jush, duke pasur parasysh frikën dhe shqetësimet e përmendura më lart. Dhe nëse fëmija ose i dashuri juaj është “zbuluar” nga dikush tjetër, mund ta bëjë situatën potencialisht më të vështirë.

Është shumë e mundshme që fëmija ose i dashuri juaj të shqetësohet për humbjen e dashurisë suaj. Ata mund të shqetësohen për reagimin dhe përgjigjen tuaj dhe madje

mund të shqetësohen për humbjen e familjes dhe shtëpisë së tyre. Mjerisht, në shumë raste, të gjitha këto gjëra kanë ndodhur dhe vazhdojnë të ndodhin, me shembuj që deklarohen në media, në komunitetin tuaj, apo edhe më herët në familjen tuaj. Nuk është çudi, pra, që shumë njerëz që janë LGBTI kanë frikë nga kjo përgjigje e panjohur përpara se të dalin hapur.

Megjithëse nuk ka një mënyrë të përsosur për të reaguar, përgjigjja juaj ndaj fëmijës tuaj, pavarësisht nga ato ndjenja, do të ndikojë në mirëqenien e fëmijës suaj dhe në marrëdhënien tuaj me ta duke ecur përpara. Prandaj, ndërkohë që ndonjëherë është sfiduese për të kontrolluar një përgjigje ose ndjenjë fillestare, ndjenja e fajit ose e turpëruar për atë ndjenjë ose reagim nuk duhet t'ju pengojë kurrë të provoni përsëri dhe të bëni më të mirën; është e mundur të ndryshoni kursin dhe pastaj të përcaktoni se si do të reagoni më pozitivisht teksa ecni përpara.

Nëse nuk jeni në një vend të përkrahjes dhe të kuptuarit të menjëhershëm - dhe ndërsa punoni për të arritur atje - bëni të pamundurën që të provoni dhe mbani mend sa vijon: Përgjigjet pozitive dhe mbështetëse bëjnë që LGBTI të jenë njerëz të shëndetshëm. Çfarë do të thotë kjo për ju?

“Shpresoj që një ditë nuk duhet të ‘dalim të dalim hapur’. Nuk është ky rasti. Të jesh homoseksual nuk është ndryshe nga të kesh sy jeshil sipas mendimit tim.”

— Anonim, 23 vjeç

Së pari dhe më kryesorja, do të thotë të gjesht një vend për veten - larg nga fëmija ose i dashuri - për të ndarë ndjenjat që ke, nëse je i shqetësuar se mund të kenë një ndikim negativ. Kjo ju lejon t'i gjendeni pranë të dashurit tuaj, sa më mirë që të mundeni, në mënyrë pozitive dhe mbështetëse, ndërsa në të njëjtën kohë t'i jepni vetes kohë dhe hapësirë për të nderuar emocionet tuaja ndërsa punoni nëpërmjet tyre. Jam Fëmija Yt është një burim thelbësor, duke siguruar pikërisht këtë lloj deklarimi të hapur për mijëra njerëz që janë tamam aty ku jeni ju. Dhe ka shumë mënyra për t'u lidhur: takimet ballë për ballë me personin, grupet online në Facebook, ndihmat telefonike dhe mund të arrihen përmes postës elektronike.

Përfundimet e arritura nga një studim nxjerrin në pah rolin e fuqishëm që prindërit luajnë në shëndetin e LGBTI të fëmijës: Sjelljet e caktuara të përgjigjeve pakësojnë rrezikun e fëmijës për problemet shëndetësore fizike dhe ato të sjelljes. Kjo perfshin:

Duke folur me-dhe duke dëgjuar-fëmijën tuaj në lidhje me identitetin e tij LGBTI. Jepni fëmijës tuaj mundësi të mjaftueshme për të hapur dhe ndarë mendimet dhe ndjenjat e tyre. Nëse ata duan të flasin për shpresat e tyre për të ardhmen, ose një situatë që ka ndodhur në shkollë ose në punë atë ditë, perspektiva për diskutim të hapur është e pafundme. Nëse keni një ndjenjë se një person i dashur mund të dëshirojë të flasë, por nuk po e bën këtë vetë, një pyetje e butë e hapur, si: “Si dolën gjërat sot në

shkollë/punë/shoqëi”, mund të hapin derën e dialogut. Mos e shtyni, dhe me të vërtetë dëgjoni kur flasin. Nëse bëni gabim në përgjigjen tuaj - qoftë aksidentalisht duke përdorur përemrat e pasakta (shih “Përemrat e Preferuara Gjimore” në fjalorin në fund të këtij botimi) ose duke kërkuar një pyetje shumë-personale; kërkoj falje; askush nuk është i përsosur. Është duke bërë përpjekje që të tregoni dashurinë dhe mbështetjen tuaj.

Mbështetja e identitetit LGBTI të fëmijës suaj, duke përfshirë shprehjen e tyre gjimore, edhe pse mund të ndiheni jo rehat. Pavarësisht shqetësimit tuaj potencial, personi juaj i dashur LGBTI ka nevojë për mbështetjen tuaj. Kjo mbështetje mund të marrë një shumëllojshmëri formash, nga mikpritja e miqve të LGBTI në shtëpinë tuaj, tek pazari i veshjeve që ata kanë kërkuar, për të ndihmuar në sigurimin e qasjes në burimet e përshtatshme për moshën, si p.sh. libra dhe filma. Imagjinoni se si do të mbështeten të dashurit tuaj kur të flisni pozitivisht për një karakter LGBTI që keni parë në televizion ose për të shkëmbyer një artikull për një çështje të ngjashme. Duke treguar një interes në jetën e tyre, duke përfshirë gjithë veten e tyre, është një mënyrë delikate, por e fuqishme për të treguar se ju intereson.

Lidhja e fëmijës tuaj me një model personi LGBTI. Nëse ju ndodh ta gjeni mbështetjen me lehtësi, kjo mund të jetë për shkak se familja juaj ose rrethi shoqëror tashmë përfshin njerëz që janë deklaruar hapur si LGBTI. Nëse është kështu, lidhja e të afërmit tuaj me personat e tjerë LGBTI në jetën tuaj - ose modele të tjera pozitive LGBTI që gjenden nëpërmjet miqve ose profesionistëve të shëndetit të sjelljes - ofron një mundësinë për të parë jo vetëm se ju jeni të kënaqur që jeni të lidhur dhe afër me njerëz që janë LGBTI (një porosi delikate e mbështetjes), por gjithashtu i jep të rinjve mundësinë për të parë njerëzit që janë LGBTI që jetojnë jetën e tyre pozitivisht, me miqtë dhe familjen të cilët i duan. Duke i treguar një personi të ri LGBTI se mundësitë pozitive për të ardhmen e tyre janë të pafundme, ofron shpresë dhe përkrahje në një mënyrë të rëndësishme dhe ndikuese dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë ndikon pozitivisht në shëndetin dhe mirëqenien e tyre.

Duke shprehur dashurinë tuaj të pakushtëzuar për fëmijën tuaj. Duke thënë “Të dua” është, sigurisht, një mënyrë e qartë për të shprehur dashurinë tuaj për fëmijën tuaj. Por është e vërtetë që veprimet flasin më shumë se fjalët, dhe marrja e ndonjë ose të gjitha hapave si më lart do të ndihmojë që fëmija juaj të ketë dashurinë dhe mbështetjen tuaj pavarësisht gjithçkaje. Dhe nëse nuk gjeni dot fjalët, ndonjëherë një përqafim i thjeshtë mund të jetë përgjigja më e mirë.

A mund të dëmtojnë ndjenjat apo përgjigjet e mia negative atë që dua?

Hulumtimi ka treguar se të rinjtë LGBTI janë:

- Pothuajse gjashtë herë ka gjasa të raportojnë nivele të larta depresioni
- Më shumë se tetë herë ka gjasa të kenë tentuar vetëvrasje
- Më shumë se tre herë ka gjasa të përdorin drogë ilegale, dhe
- Më shumë se tre herë ka gjasë të jenë në rrezik të lartë për HIV dhe sëmundjet seksu-

Këto janë statistika tronditëse - por ato mund të zbuten me veprimet tuaja. Natyrisht, veprimet negative të tilla si goditja e fëmijës suaj, thirrja e emrit ose dëbimi i tyre nga shtëpia janë më të dukshmet për t'u shmangur (megjithëse vlen të përmendet se ka shumë prindër dhe kujdestarë tani mbështetës, udhëtimet e të cilëve filluan me një prej këtyre reagimeve, dhe ata jo vetëm arritën mirëkuptimin dhe mbështetjen, por ishin në gjendje të bënin ndryshime për të dashurit e tyre LGBTI dhe prej aty të ecnin përpara). Por edhe personi më i mirë mund të veprojë në mënyra që nuk janë aspak mbështetëse apo negative, nëse bllokun qasjen me miqtë, ngjarjet ose burimet LGBTI, duke e bërë fëmijën tuaj të mbajë identitetin e tyre LGBTI një sekret dhe jo duke i lënë ata të flasin për të, ose duke ushtruar presion tek fëmija juaj që të pajtohet me shprehjen më stereotipike gjinore.

Ka gjithashtu komunikime delikate që mund të dëmtojnë një person tuaj të dashur që është LGBTI, nëse ajo është duke bërë shaka ose po ndan me ju një batutë që duket e padëmshme për ju, duke përçmuar hapur njerëzit LGBTI që shihni në media, ose madje duke u treguar për një person të afërt LGBTI për të cilin ata preken shumë kur ju silleni si një nga rastet e mësipërme. Mund të duhet kohë për të thyer disa zakone të vjetra, por duke bërë përpjekjet tuaja më të mira - duke pranuar dhe kërkuar falje për gabime të paqëllimshme - është një demonstrim i vërtetë i dashurisë dhe mendimit.

Përpiquni të shprehni frikën, shqetësimin, zemërimin ose ndonjë ndjenjë tjetër të shqetësimit larg fëmijës suaj. Mos harroni, kurrë nuk është tepër vonë për t'u përgjigjur me dashuri dhe mbështetje. Disa prindër vihen shpejt në pozicionin e mbështetjes dhe të kuptuarit të hershëm, dhe për të tjerët kjo gjë kërkon kohë. Gjëja e rëndësishme është që ju jeni duke punuar drejt kuptimit.

Fëmija im është shumë i ri, por i pëlqen të luajë me lodra dhe të veshë rroba, që zakonisht mendoj se janë për një gjini tjetër. Çfarë do të thotë kjo?

Kjo mund të thotë ose jo se ata janë LGBTI. Kjo mund të nënkuptojë që fëmija juaj thjesht po krijon kreativisht mënyra të ndryshme për të luajtur dhe shprehur se kush janë ata... ose jo. Bëni më të mirën tuaj për t'i dhënë fëmijës tuaj këtë kohë të eksplorimit dhe të lini derën hapur për një bisedë pozitive dhe të sinqertë; duke vepruar kështu, ka më shumë gjasa që ata të vazhdojnë të komunikojnë me ju, teksa fillojnë ta kuptojnë veten më qartë, pavarësisht nga ajo që ata kuptojnë për veten e tyre. (Për më shumë informacion mbi atë se çfarë do të thotë të jesh dhe për të mbështetur dikë që është gender expansive, drejtojuni mendimeve të ekspertëve, duke filluar në faqen 17).

“Ne qeshnim, bërtisnim, përqafoheshim dhe s'na ka humbur asnjë grime jete. Andrea është po ai djalë i mrekullueshëm dhe i dashur që ishte në momentin para se të na thoshte se ishte homoseksual dhe marrëdhënia jonë si një familje është më e fortë se kurrë.”

— Anonim, 59 vjeç.

Si mund ta mbaj fëmijën tim të sigurtë?

Ata thonë “Shtëpia është aty ku është zemra” dhe kurrë nuk është më e vërtetë - ose e domosdoshme - sesa për një person që sapo është deklaruar. Nëse është e mundur, shtëpia duhet të jetë një strehë e sigurt për fëmijën tuaj ose për të dashurit tuaj, një vend që ata të sjellin gjithë veten e tyre autentike, të sjellin problemet dhe shqetësimet aty ku JU jeni vendi i tyre i sigurt për t’u ulur. Kjo mund të nënkuptojë të dëgjosh fëmijën tënd ose personin tuaj të dashur të flasë për dikë që e tërheq ose rreth dikujt për të cilin/ën ata ndjejnë. Ndoshta kjo nënkupton ndarjen e deklarimit të televizionit, filmave dhe literaturës midis jush, ose, për fëmijët me aftësi krijuese gjinore, duke i lejuar ata për të eksploruar gamën e plotë të asaj krijimtarije, qoftë përmes rrobave, lodrave, apo edhe një ndryshimi të emrit nëse është pikërisht ajo që ata duan t’ju deklarojnë. Natyrisht, është e mundur që të keni ndjenja konfliktuale. Këto ndjenja duhet të diskutohen sa më shumë që të jetë e mundur, larg fëmijës suaj; kjo është pikërisht ajo për të cilën Jam Fëmija Yt është këtu, nëse ju shkon në një takim personash ose lidheni me prindër të tjerë online ose me telefon. Mos harroni të vizitoni www.jamfemijayt.al për t’u lidhur me Jam Fëmija Yt. Shqetësimi juaj për sigurinë e të dashurve tuaj jashtë shtëpisë është një burim shumë i vërtetë dhe shqetësues. Këto shqetësime mund t’ju bëjnë të mendoni se mënyra më e mirë për të mbrojtur të dashurit tuaj është që t’i fshehin orientimet e tyre seksuale ose të shmangin veshjen në mënyrën që i bën ata të ndihen më të lumtur dhe më të rehatshëm. Çdo situatë është e ndryshme dhe synimi juaj për të mbrojtur fëmijën tuaj mund të merret prej tyre si një mesazh delikat që nuk i mbështetni ata dhe se kush janë ata. Nëse jetoni në një komunitet ku deklarimi hapur nuk mund të jetë i sigurtë për mirëqenien e tyre fizike, diskutojeni këtë me ta dhe ndani këto shqetësime. Punoni së bashku për të marrë një vendim që u lejon atyre të kuptojnë se i mbështesni dhe i doni ata, dhe se doni atë që është më e mira për ta dhe për sigurinë e tyre. Nëse së bashku vlerësoni se është e sigurt që ata të dalin hapur jashtë shtëpisë, atëherë bëni më të mirën tuaj për t’i mbrojtur, nëse kjo do të thotë t’u kërkoni të tjerëve të tregojnë respekt nëse i dëgjoni ata duke folur negativisht ose duke qenë në anën e tyre nëse ata kanë nevojë për ju.

Shqetësimet e shumta janë për shumë prindër, kujdestarë dhe të dashurit tanë, nëse është siguria në shkollë, siguria në vendin e punës dhe diskriminimi, ose mbështetja e një të dashuri të familjes në një bashkësi besimi, ose mbajtja e të afërmeve LGBTI të sigurt në situata shoqërore. Jam Fëmija Yt ofron burime rreth të gjitha këtyre çështjeve, dhe për më shumë; vizitoni www.jamfemijayt.al për të gjetur burimin që është më i miri për ju.

Një nga gjërat më të rëndësishme që mund të bëni për ta mbajtur të sigurt fëmijën tuaj është njohja e identitetit të tyre dhe kuptoni se, ndërsa një person mund të zgjedhë të ndryshojë sjelljen e tyre seksuale ose identitetin ose shprehjen gjinore, orientimin seksual, identitetin gjinor dhe gjininë, shprehja nuk mund të ndryshohet nga ndikimet e jashtme, siç është terapi “reparative” ose “konvertimi”, që është, në fakt, një praktikë e rrezikshme dhe e dëmshme. Çdo shoqatë e madhe mjekësore dhe shoqërore e sjelljes pajtohet që përpjekja për të ndryshuar orientimin seksual apo identitetin gjinor nuk funksionon dhe është, në të vërtetë, jashtëzakonisht e dëmshme, duke rritur rrezikun për depresion, vetëdije, abuzimin e substancave dhe madje edhe vdekjen me vetëvrasje.

HAPAT E ARDHSHËM

Faqja e internetit Jam Fëmija Yt, www.jamfemijayt.al është qendra e informimit, burimeve dhe mbështetjes. Prej aty mund të:

Kontaktoni Jam Fëmija Yt, e cila siguron përkrahje për familjet dhe aleatët e komunitetit LGBTI, si dhe mbështetje për vetë njerëzit LGBTI. Kjo lidhje mund të jetë një pjesë e rëndësishme e udhëtimit tuaj.

“Fjalët e fundit të nënës sime për mua ishin ato të pranimit dhe dashurisë në një kohë kur isha i mbushur me frikën dhe urrejtjen e botës. Nëna ime do të ketë gjithmonë vendin më të mirë në zemrën time për dhuratën që më dha. më dhënë atë dhuratë”.

— Anonim, 29 vjeç

Përmes Jam Fëmija Yt, ju do të takoni njerëz që kanë kaluar nëpër atë që po kaloni, ose jeni duke kaluar nëpër të njëjtën gjë dhe jeni gati për të ndarë dhe dëgjuar. Nëse keni nevojë për ndihmë për të ecur përpara me anë të ndjenjave të vështira për të personat e afërt ose po pranoni menjëherë, por keni nevojë për mbështetje dhe edukim nga të tjerët për mënyrën se si mund ta përkrahni fëmijën tuaj, do ta gjeni ndihmën përmes Jam Fëmija Yt.

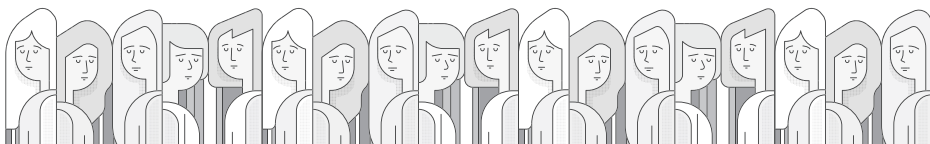
Kontaktoni me Jam Fëmija Yt me e-mail ose telefon, ose gjeni më shumë në mediat sociale, kryesisht në Facebook.

Bëni më shumë kërkime. Ka një sasi të madhe informacioni në lidhje me komunitetin LGBTI, prindërit me të rinjtë LGBTI dhe fëmijët e rritur, dhe çdo gjë tjetër që dëshironi të dini. Faqja e internetit Jam Fëmija Yt, e cila është plot me artikuj dhe informacione mbi të gjitha këto çështje, dhe më shumë.

Një mendim i fundit.

Përvoja jonë na tregon se dashuria e pakushtëzuar që keni për fëmijën tuaj është gjëja më e rëndësishme për të kujtuar, nëse keni ardhur tek Jam Fëmija Yt për të deklaruar, mohuar fuqishëm apo diku mes këtyre. Procesi i reagimit dhe përgjigjes ndaj fëmijës suaj apo orientimit seksual ose të zbulimit të identitetit gjinor është një mundësi për t’ju sjellë më afër fëmijën tuaj dhe familjen tuaj. Dhe nëse nuk jeni në një pikë ku mund të dilni

me zë të lartë dhe krenarë si prind, kujdestar ose i dashur i një personi që është LGBTI, ka shumë të ngjarë të vijë një pikë ku mund të filloni ta bëni këtë. Jini të durueshëm me veten, të duruar me të ndaj fëmijës suaj dhe mbani mend: Ju gjithmonë keni një shtëpi në Jam Fëmija Yt.

OPINIONET E EKSPERTËVE

Cila është gjëja e parë që prindërit zakonisht kërkojnë për foshnjën apo për atë që do të jetë fëmija i tyre?

“Djalë apo vajzë?”

Ne me të vërtetë po pyesim për seksin e foshnjës, bazuar në vëzhgimet e organeve gjentiale të foshnjës dhe supozimet rreth kromozomeve të foshnjës. Por askush nuk e di ende për gjininë e foshnjës, që ai person i vogël do ta njohë veten si mashkull, femër apo tjetër dhe se si ata duan të “bëjnë” gjininë e tyre duke luajtur me rregullat e kulturës së tyre për gjininë ose duke e bërë veten e tyre si ata shkojnë.

Kur është fjala për gjininë, nuk është për ne që të vendosim, por për fëmijët që të na tregojnë se kush janë ata, nëse u japim atyre mundësinë. Dhe tani po na tregojnë, me fjalë dhe veprime, se gjinia nuk vjen vetëm në dy kuti, mashkull dhe femër, por në një shumëllojshmëri të pafundme të formave dhe madhësive. Mund ta mendojmë atë si një rrjet, me çdo fëmijë, me kalimin e kohës, duke tjerrur temat e natyrës, edukimin dhe kulturën për të arritur në rrjetin e tyre unik gjinor, gjininë që ndihet më e vërtetë dhe autentike. Rrjeti i tyre gjinor do të përbëhet nga identiteti i tyre gjinor - ndjenja e tyre për veten e tyre si meshkuj, femra apo të tjera dhe shprehjet e tyre gjinore - rrobat që veshin, lojërat që luajnë, fëmijët me të cilët luajnë, e kështu me radhë. Ashtu si shenjat e gishtërinjve, rrjetet e të dy fëmijëve nuk do të jenë të njëjtë. Por ndryshe nga shenjat e gishtërinjve, rrjeti gjinor i një fëmije nuk është i pandryshueshëm. Mund të ndryshojë dhe të rrjedhë gjatë jetës së fëmijës.

Shumica e fëmijëve zbulojnë se gjinia që e njohin veten është e përputhshme me gjininë e caktuar për ta në certifikatën e lindjes. Por disa do të na bëjnë të ditur se e kemi gabim - grupi ynë më i ri i njerëzve transgjinorë. Dhe shumë do të jenë rezistente ndaj rregullave dhe rregulloreve të kulturës së tyre për gjininë, veçanërisht nëse ato ndahen ngushtë për djemtë dhe vajzat. Ata mund të jenë djali me tuta rozë, vajza që tregton bikinin e saj për rrobat e banjës të kushëririt të saj, djali në këndin e kukullës, vajza e magjepsur nga të gjithë kamionët. Në fund të ditës, ne shpresojmë që të gjitha këto rroba dhe lodra do të bëhen sende për njerëzit në vend që të jenë sende për djem apo për vajza. Ndërkohë, ato do të mbeten mjetet që fëmijët mund të përdorin për të na treguar se kush janë ata. Këta janë fëmijët të cilëve u referohemi si gjinia që nuk përputhet me gjininë, pavarësia

gjinore, gjinia e shtrirë, fëmijët me luhatje gjinore - pranimi i identiteteve të tyre të përcaktuara gjinore, por që i vendosin vetë shprehitë gjinore.

“Fjalët e fundit të nënës sime për mua ishin ato të pranimit dhe dashurisë në një kohë kur isha I mbushur me frikën dhe urrejtjen e botës. Nëna ime do të ketë gjithmonë vendin më të mirë në zemrën time për dhuratën që më dha. më dhënë atë dhuratë”.

— Anonim, 29 vjeç

Disa mund të bëjnë një ekskursion të shkurtër për të jetuar në gjininë e kundërt, por jo të qëndrojnë atje. Një numër i madh, por jo të gjithë, do të eksplorojnë gjininë e tyre në rrugën për të zbuluar më vonë veten e tyre homoseksuale. Megjithatë, gjithmonë duhet të mbahet mend se gjinia dhe identiteti seksual janë dy gjurmë të veçanta zhvillimore, që të mos ngatërrohen me njëri-tjetrin, si gjurmët e hekurudhave - paralelisht, por që kalojnë në pika të caktuara.

Pastaj, ka disa fëmijë të vegjël që riorganizojnë identitetet dy-gjinore dhe shprehjet gjinore. Ata nuk pranojnë të cilësohen si mashkull apo femër - ndoshta ata janë një djalë/vajzë, ose një hibrid gjinor, ose gjinor i zbehtë, duke lëvizur lirshëm midis gjinive, duke jetuar diku në mes ose duke krijuar mozaikun e vet të identitetit dhe shprehjeve gjinore. Ndërsa rriten, ata mund ta identifikojnë veten si pa gjini, ose gjinorë neutralë, apo gender queer.

Secili prej këtyre fëmijëve është duke ushtruar kreativitetin e tij gjinor dhe ne mund të mendojmë për ta si fëmijët tanë kreativë gjinorë. Në moshë të re, të rriturit mes tyre mund të bëjnë gabim duke thënë: “Oh, është vetëm një fazë”. Në mendimin pediatrik, një fazë pothuajse gjithnjë do të thotë diçka negative – që për të qetësuar ankthin e një prindi, është e garantuar se do të zhduket me kalimin e kohës. Kjo është pikërisht mesazhi negativ i dërguar shpesh prindërve të hutuar ose kurioz, kur pediatri i këshillon ata për moskonformitetin gjinor të fëmijës së tyre, “Është vetëm një fazë. Fëmija juaj do ta kapërcejë atë. » Në të vërtetë, një fëmijë mund të ecë me siguri nga prezantimi i tyre aktual i gjinisë, pasi ato lëvizin së bashku me rrjetin e tyre gjinor me kalimin e kohës. Por shumica e fëmijëve kreativë gjinorë nuk po kalojnë nëpër një fazë dhe prindërit nuk kanë nevojë për t'u risiguruar se fëmija i tyre do të largohet nga krijimi i tij gjinor por do të inkurajojë dhe do t'i mbështesë ata, për të ndihmuar fëmijën e tyre të qëndrojë tek ajo gjini ku ai mendon dhe thotë se jam “unë” dhe jo gjinia që të gjithë ata rreth tyre mund të duan ose presin që ato të jenë. Një fëmijë i ri kreativ i gjinisë do të ketë nevojë për një kuti mjetesesh psikologjike dhe një ndërtesë elasticiteti për t'u përballur me sfidat për të shkuar kundër grupit gjinor në një komunitet që nuk mund të jetë gati ta pranojë atë fëmijë. Prindërit, vëllezërit e motrat dhe të afërmit e tjerë do të kenë nevojë për mbështetje profesionale dhe të komunitetit për të qenë familja më pranuese e mundshme - ky është një përbërës kryesor për shëndetin gjinor të fëmijëve.

Për këtë qëllim, prindërit do të kenë nevojë për përkujtesa të vazhdueshme që çdo person

që “i ka fajësuar” ata për moskonformitetin gjinor të fëmijës së tyre do të ketë nevojë për ndihmë kur të mësojnë se nuk e bëjnë prindërit gjininë e fëmijëve të tyre, fëmijët e bëjnë atë. Disa prindër shohin shumë gjëra të tjera që po ndodhin me fëmijën e tyre se ata janë të penguar - me gjithë atë “zhurmë”, si mund të tregojnë edhe nëse “sendet gjinore” janë reale? Kjo, gjithashtu, është ajo ku një profesionist i shëndetit mendor të ndjeshëm gjinor mund të jetë një mbështetje e jashtëzakonshme në zgjidhjen e kësaj. Dhe të gjithë ne do të duhet të bëhemi aleatë dhe avokatë për këta fëmijë të vegjël, qofshin ato transgjinore, me lëkundje gjinore, gender queer, pa gjini e kështu me radhë, për të krijuar një botë shoqërore që arrin një pafundësi gjinish dhe jo zvogëlim të kufirit gjinor.

Idetë tradicionale rreth veshjeve, aksesorëve dhe shprehjeve të tjera të gjinisë po ndryshojnë. Kjo ka qenë gjithmonë e vërtetë, pasi normat gjinore ndryshojnë me kalimin e kohës. Megjithatë, ndryshimet kanë tendencë të jenë më të ngadalta dhe më modeste. Pyetjet e sotme të gjinisë kërkojnë që shumë gjëra të marra si të mirëqena duhet të ekzaminohen më nga afër; konformiteti nuk është i dhënë. Pra, çfarë bëjmë kur fëmija ynë fillon të shprehë gjininë e vet në mënyra të reja, ose na vjen dhe na tregon diçka të re për gjininë e vet?

Ekziston një ndarje gjeneruese në kuptimin tonë të gjinisë. Të dy gjinitë, burri dhe gruaja, me të cilën shumica prej nesh u rritën, i kanë hapur rrugë mënyrave më komplekse dhe më të zhvilluara të të menduarit dhe të folurit për gjininë. Për herë të parë, anketat e kryera me njerëz në moshën 30 vjeçare dhe më të rinj tregojnë se ata e shohin gjininë si një spektër, sesa një koncept binar me vetëm dy kategori të paracaktuara. Ju nuk jeni vetëm nëse ndjeheni pak jashtë kontaktit me atë që po ndodh me gjininë tani, ose nëse përemrat e reja dhe kushtet gjinore duken si një gjuhë e huaj.

Siç e dini, prindërit janë një improvizim; ne e kuptojmë këtë më shumë ndërsa ecim përpara, dhe ajo që duket fillimisht e vështirë dhe e madhe në fund të fundit bëhet e menaxhueshme.

Kjo sfidë e prindërimit nuk është e ndryshme në këtë drejtim. Nuk ka përgjigje të thjeshta, të gjitha njëlloj, por ka strategji që mund të përdorni kur gjeni rrugën tuaj me fëmijën tuaj.

“Ju nuk jeni vetëm nëse ndjeheni pak jashtë kontaktit me atë që po ndodh me gjininë tani, ose nëse përemrat e reja dhe kushtet gjinore duken si një gjuhë e huaj”.

Siguroni fëmijën tuaj

Ndarja me të cilën jemi me një person tjetër është një akt besimi dhe dashurie. Gjithashtu na lë të lënduar. Fëmija juaj mori një rrezik në ndarjen e gjinisë së tyre me ju me shpresën që ju do t'i shihni ata si ata e shohin veten. Ata do t'i kushtojnë vëmendje të veçantë asaj që thoni - dhe bëni - pas zbulimit të tyre. Jini të ndërgjegjshëm se do t'ju vëzhgojnë dhe do të interpretojnë veprimet tuaja, në mënyrë që të jeni të sigurtë se e kuptoni rëndësinë e asaj që ju thanë. Komunikoni dashurinë tuaj dhe respektin për ta,

duke i siguruar ata se ajo që kanë ndarë me ju, nuk e ndryshon atë, apo dashurinë që keni për ta në asnjë mënyrë.

Dëgjoni

Rezistoni dëshirën për të folur më shumë se sa dëgjoni kur fëmija juaj ju tregon për gjininë e tyre. Ndonjëherë si prindër ne mund të biem në grackën e të menduarit: ne i njohim fëmijët tanë më mirë se sa e njohin veten. Kur na tregojnë diçka për veten që nuk përputhet me pamjen që kemi - ose dëshirojmë ta kemi - të fëmijës tonë, mund të përpiqemi ta mohojmë. Por dëgjoni se çfarë po përpiqet t'ju tregojë fëmija juaj - në të gjitha gjasat që kishin menduar për këtë për një kohë të gjatë para se të vendosnin ta ndajnë atë me ju.

Bëni pyetje

Gjuha rreth gjinisë po zhvillohet dhe të njëjtat terma mund të nënkuptojnë gjëra të ndryshme për njerëz të ndryshëm, prandaj është e rëndësishme të pyesni fëmijën se çfarë kuptimi kanë termat që ata përdorin. Pyetja “Çfarë do të thotë kjo fjalë për ju?” Ose “Çfarë gjuhe dëshironi që unë të përdor kur t’i referohem gjinisë tuaj?” duke I bërë ata të ditur që jeni kurioz dhe doni t’I kuptoni kush janë ata. Ju ndihmon të kuptoni informacione të rëndësishme për fëmijën tuaj dhe si e shohin ata veten, ndërkohë gjithashtu i lë ata të kuptojnë se ju jeni kureshtar dhe dëshironi të kuptoni se kush janë ata.

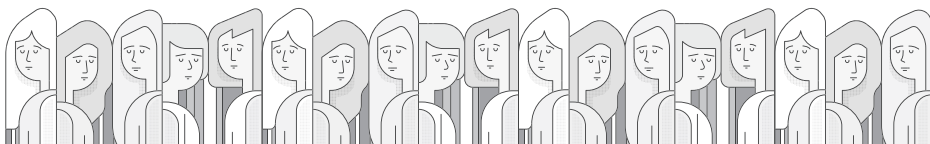
Nëse është e nevojshme, kërkoni falje dhe provoni përsëri

Nëse ndjehesh i rrëzuar nga ekuilibri, i hutuar, i frikësuar ose madje i zemëruar kur fëmija juaj ju ka treguar për gjininë e tij, ju lutemi ta dini që nuk jeni vetëm dhe se prindërit e tjerë janë ndjerë në të njëjtën mënyrë. Nëse përgjigja juaj fillestare ndaj fëmijës suaj është negative, është pranuar dobët, ose thjesht nuk i keni komunikuar mjaftueshëm fëmijës tuaj dashurinë dhe angazhimin tuaj ndaj tij, ju mund ta ndryshoni qasjen tuaj ndaj dikujt që ndihet më mirë për ju dhe gjithashtu i mbështet ato. Nuk është kurrë tepër vonë për ta bërë këtë ndryshim.

Merrni mbështetje për veten

Është tepër e rëndësishme që ju të keni një vend që është i sigurt për të mësuar dhe për të shqyrtuar çështjet që lidhen me gjininë. Lidhja me prindërit që po kalojnë të njëjtin proces mund të jetë një litar shpëtimi dhe një burim i paçmuar. Shkoni te një grup lokal mbështetës ose në takimet me Jam Fëmija Yt, ose një grup mbështetës prindëror. Jam Fëmija Yt dhe organizata të tjera ofrojnë seminare dhe konferenca për prindërit dhe anëtarët e tjerë të familjes ku mund të mësoni më shumë për gjininë dhe të lidheni me të tjerët.

Ju nuk jeni vetëm në këtë proces dhe do të fitoni forcë duke biseduar me prindërit nga të gjitha sferat e jetës të cilët po e lundrojnë në këtë udhëtim.

HISTORI PERSONALE

Kur djali ynë, ishte një foshnjë dhe filloi të luante me kukulla, veshur me rroba dhe duke u tërhequr si vajzë, bashkëshorti im dhe unë u zhytëm në ndjenjat e konfuzionit, trishtimit, shqetësimit dhe panikut të vazhdueshëm për të “gjetur” djalin tonë që dukej se ish vajzë në zemër.

Gjashtë vjet më vonë, dëshira për të gjitha gjërat e kuqe, të ndritshme dhe të mrekulueshme nuk ka ndryshuar; por ne e kemi marrë shtruar. Uroj që të mund të kthehesha në kohë, t’i jepja një përqaftim vetes dhe t’i thoja vetes se gjërat, në fakt, bëhen më mirë.

Unë do t’i thoja vetes të qetësohesha dhe t’u jepja kohë disa gjërave.

Mënyra e vetme për të treguar nëse diçka është një fazë ose ka një kuptim më të thellë është ta presësh dhe ta vëzhgosh atë me durim.

Anonim, prind i një djali me gjini-krijuese

Unë do t’i thosha vetes të kërkonte burime dhe të edukohesha. As nuk i njihja dallimet midis seksit, gjinisë dhe seksualitetit. Ky udhëtim I vetëm prindëror nuk duhet të ndihet i vetmuar; mbështetja, informacioni dhe ndjenja e shoqërisë janë atje duke pritur që të gjenden.

Do t’i thoja vetes të mblidhja një kast yjesh mbështetës. Do të ishim të humbur pa familjen tonë, miqtë, mjekun e familjes dhe psikologun. Duhet më shumë se një a dy persona për të futur mes të rriturve një fëmijë me gjini tjetër.

Familja jonë nuk është e çuditshme, ne jemi ndryshe dhe nëse të gjithë do të ishin të njëjtë, kjo botë do të ishte një vend shumë i mërzitshëm. Ne lyejmë thonjtë, kapim flokët bishtalec, kërcejmë dhe buzëqeshim shumë. Njerëzit si ne i japin ngjyrën botës. Ne shiojmë vlberin “.

Mbi të gjitha, unë do t’i thosha vetes të gëzonte rrugën më pak të udhëtuar. Familja jonë dhe sistemi i saj mbështetës kanë evoluar gjatë disa viteve të fundit. Ne e dimë se jemi këtu që ta duam fëmijën tonë, jo ta ndryshojmë atë. Ai është absolutisht i lirë të jetë ai që është krijuar të jetë, ndërkohë ai duhet ta dijë se ne e duam atë pavarësisht gjithçkaje.

Prindërimi është i vështirë si ferri. Ne ishim mësuar ta ndalonim herë pas here dhe imagjinonim nëpër ëndrra se si do të ishte jeta sikur ai të përputhej me normat tradicionale gjinore. Tani ne nuk do të ndryshonim përvojat tona apo djalin tonë për asgjë në botë. Ne jemi të bekuar përtej kuptimit që kemi një bir që nuk përputhet me gjininë. Është e lehtë të ndihesh i bekuar kur ti merr atë që pret. Por a mund të ndiheni në këtë mënyrë dhe përsëri të jeni mirënjohës kur gjërat nuk dalin siç priten? Kur gjërat janë më të ndryshme se normale, më sfiduese se sa të lehta? Po, ti mundesh. Kjo është ajo që djali na mësoi.

Anonim –

Babai I një djali homoseksual

Gruaja ime, dhe unë jemi të martuar që prej 48 vjetësh. Kemi tre djem dhe pesë nipër e mbesa. Djali ynë më i vogël, është homoseksual. Kur ai ishte 14 vjeç, ai i tha një prifti se ai mendonte se ishte homoseksual. Prifti na thirri brenda dhe tha se nuk mendonte se djali ishte homoseksual, por thjesht ishte duke kaluar një fazë. Ata në thelb mbyllin çdo përpjekje nga djali për tu deklaruar; gruaja ime as nuk më tregoi për bisedën dhe thjesht e injoronte atë. Më tha më vonë se ishte e pakuptueshme për të; ajo mendonte se nuk mund të ishte e vërtetë.

Për disa vite pas kësaj, djali u përpoq të ishte normal. Ai dilte me vajza dhe bënte më të mirën për të qenë dikush që nuk ishte. Pastaj në moshën 19 vjeç, ai na e deklaroi. Unë u shkatërrova. Gjithçka që kisha njohur, gjithçka që kisha mësuar, ishte se homoseksualiteti ishte një mëkat dhe nuk mund të pranohej.

Kjo ishte diçka që më ishte ngulitur dhe diçka për të cilë s'kisha treguar kuriozitet kurrë. Pra, deklarata e tim biri se ai ishte homoseksual tronditi themelin e besimeve të mia. Na u desh shumë kohë që ta përtypnim atë që kishte ndodhur, dhe secili prej nesh e trajtoi këtë me mënyrën e vet.

Mënyra ime ishte të kthehesha në kërkime dhe libra. Isha mësues, dhe kisha dhënë mësim për 34 vjet. Kështu fillova të lexoja gjithçka që munda, duke filluar me historinë e krishtëritimit dhe homoseksualizmit në kishë. Kam hulumtuar në internet dhe kam lexuar libra nga të dy këndvështrimet. Më në fund kuptova se mund ta pajtoja djalin tim me besimin tim. Arrita të kuptoja se im bir kishte lindur në këtë mënyrë, dhe ai nuk mund të ndryshonte atë që ishte. Kuptimi i kësaj më ndryshoi plotësisht, dhe më ndryshoi mënyrën se si i shikoja njerëzit e tjerë. Ndoshta zgjati më shumë që gruaja ime ta pranonte se djali ishte homoseksual. Ajo u hidhërua shumë. Ajo kurrë nuk tha “Largohu” ose “Nuk të dua”, por ishte tepër e vështirë për të. Ajo u lut për një mrekulli, që Perëndia ta ndryshonte djalin, në mënyrë që ai të mos mendonte më se ishte homoseksual. Por më pas ajo e kuptoi se ajo ishte e pikëlluar për të. Ishte në lidhje me pikëllimin e saj se djali nuk do të sillte në shtëpi një nuse ose t'i jepte asaj nipa e mbesa. Ajo u lut shumë dhe filloi të kuptojë se Perëndia nuk mund ta ndryshonte djalin, por ajo mund të ndryshonte zemrën e saj. Ajo mund ta donte djalin për atë që ai është dhe jo për atë që ajo donte që ai të ishte. Duke u kthyer pas, unë jam i mahnitur nga guximi i djalit.

“Në fund të fundit, kuptova se unë mund të pajtoja djalin tim me besimin tim... Kuptimi i kësaj më ndryshoi plotësisht, dhe kjo ndryshoi mënyrën se si i shikoj njerëzit e tjerë”.

Ai kaloi një kohë të vështirë gjatë rritjes, sepse fëmijët e ngacmonin. Mendoj se duhet ta kemi ditur që djali ishte gej, por për ne, kjo ishte diçka që s'kishim marrë në konsideratë. Por djalin kishte guximin të ishte i sinqertë me veten se kush ishte ai. Për 10 vitet e fundit, ai ka qenë në një marrëdhënie të përkushtuar me një djalë. Kur u prezantua për herë të parë me të, gruaja ime ende po luftonte dhe vuante për të pranuar se djali i saj ishte homoseksual. Ajo ende shqetësohet për faktin se s'kish reaguuar për të dashurin e djalit për rreth një vit, ndoshta më shumë. Por tani, 10 vjet më vonë, ne të dy e duam atë dhe e konsiderojmë atë si një pjesë të familjes sonë. Ne jemi kaq krenarë për të dy, si individë dhe si çift.

Në korrik të vitit të kaluar, ata të dy u martuan. Ata patën një ceremoni në një natë të shtunë, duke festuar me familjet dhe miqtë e tyre. Ishte një ceremoni dhe pritje absolutisht e bukur - asnjëherë nuk kemi ndier më shumë dashuri sesa ne atë natë. Djali ynë e befasoi të dashurin e tij duke i kënduar “Kur thua se ti më do.” S'ngeli njeri pa qarë.

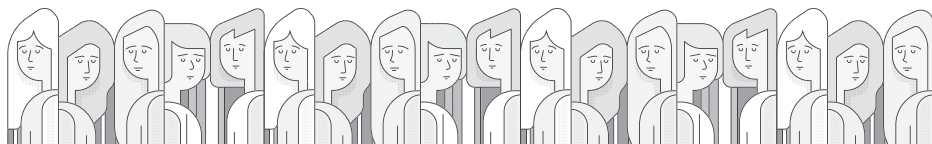
Pas ceremonisë, të dy u nisën për në Nju Jork për të bërë martesën e tyre ligjore të hënën e ardhshme, pasi kjo ishte para se të dilte ligji vendor i barazisë së martesës. Ishte e dhimbshme për ne që të dy nuk ishin në gjendje të martoheshin në mënyrë të ligjshme në shtetin e tyre, ku ata ishin të lindur dhe të rritur, por jemi të kënaqur që familjet e tjera tani nuk do të duhet të durojnë këtë dhembje.

Anonim –

Nëna e një djali të ri homoseksual

Të prindëros fëmijët LGBTI është e vështirë. Por më së shumti, kjo është sepse prindërimi është me të vërtetë i vështirë. (Kushdo që thotë se është e lehtë gënjën ose do të fishihet. E dua fëmijën tim. E dua çdo grimë të tij. Më pëlqen që ai është një mbrojtës trim dhe kujdestar i vëllezërve të tij më të vegjël. Më pëlqen që ai mendon se balluket që i bien në fytyrë janë lartësia absolute e modës. Më pëlqen sa shumë u gëzua ai kur zbuloi se “Toads” në Nintendo nuk kanë gjini. Më pëlqen kur e shoh se sa të vështirë e ka të fusë rrobat e tij për pastrim në lavanteri (Dakord, kjo nuk është se më pëlqen vërtet, por është pjesë e tij) Dhe e dua që është gej. Sepse unë jam nëna e tij dhe i dua të gjitha gjërat që e bëjnë atë që është, dhe kjo është pjesë e tij. Nuk ka asgjë të keqe me djalin tim. Nuk ka asgjë të keqe me të qenit homoseksual. Por orientimi i tij është diçka që më shqetëson. Unë nuk dua ta ndryshoj fëmijën tim, që të bëhet dikush tjetër nga ai që është. Shqetësimi im vjen nga mënyra se si pjesa tjetër e botës do të reagojë ndaj tij, djali im i shkëlqyer dhe krenaria ime i cili nuk pati kurrë nevojën për një dollap. Pra, si prindi i këtij fëmije të mrekullueshëm, të cilin e dua, mund të kërkoj ndihmë. Unë kam nevojë për ndihmë të di se si të jem mami më i mirë për të. Unë kam nevojë për ndihmë të di se si të flas me shkollat sesi ta mbrojnë dhe respektojnë ata djalin tim për atë që ai është. Unë kam nevojë për ndihmë të di si të flas me prindërit e tjerë, të cilët mendojnë

se orientimi është vetëm për aktet seksuale dhe ata tmerrohen kur fëmija im në pubertet u thotë atyre se ai është gej. Unë kam nevojë për ndihmë të di se si të flas për fëmijën tim me gjyshërit dhe të afërmit homofobik. Unë kam nevojë për ndihmë në mënyrë që të mund ta mbështes atë dhe ta dua dhe ta gëzoj për sa fëmijë i mrekullueshëm është, një fëmijë që rritet me shpejtësi. Unë kam nevojë për këtë ndihmë që ai të rritet si një njeri homoseksual i dashur, me vetëbesim dhe i mrekullueshëm. Dhe nuk ka asnjë manual për këtë. Nuk ka asnjë libër prindërimi të quajtur: “Shtatëvjeçari im është gej. Tani si të veprojmë?” “Prindërit si unë, prindërit që i duan fëmijët e tyre, prindërit që e shohin orientimin e fëmijës së tyre si diçka për të festuar, por që gjithashtu e dinë se bota është një vend i frikshëm - kanë nevojë për prindërit dhe miqtë e lezbikeve dhe gejve (Jam Fëmija Yt), sepse duam të jemi prindërit më të mirë të mundshëm... kemi nevojë për ndihmën e Jam Fëmija Yt që të kuptojmë se si ta bëjmë këtë.

JAM FËMIJA YT - FJALOR KOMBËTAR I TERMAVE

Fuqia e gjuhës për të formësuar perceptimet tona ndaj njerëzve të tjerë është e pafund. Përdorimi i saktë i termave në lidhje me orientimin seksual, identitetin gjinor dhe shprehjen gjinore mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në cmitizimin dhe bërjen lehtësisht të kuptueshme e shumë perceptimeve të gabuara që lidhen me këto koncepte. Sidoqoftë, fjalori i të dyjave vazhdon të zhvillohet dhe nuk ka një marrëveshje universale rreth përkufizimeve të shumë termave. Këtu janë disa përkufizime pune dhe shembuj të termave të përdorur (dhe keqpërdorur) si një pikë fillimi për dialog dhe mirëkuptim.

Gjinia e afirmuar: Gjinia sipas së cilës dëshirohet të dihet.

Ky term shpesh përdoret për të zëvendësuar termat si “gjinia e re” ose “gjinia e zgjedhur”, që nënkupton që gjinia e tanishme nuk ka qenë gjithmonë gjinia e personit ose se gjinia më shumë është zgjedhur sesa thjesht ekziston.

Pa gjini: Një person që nuk identifikohet me asnjë gjini.

Aleat: Një term i përdorur për të përshkruar dikë që nuk identifikohet si LGBTI, por që përkrah individët LGBTI dhe komunitetin, personalisht ose si një avokat. Ndërsa aleatët e komunitetit LGBTI zakonisht identifikojnë si të drejtë, aleatët e komunitetit transgjinor vijnë gjithashtu nga komuniteti LGBTI.

Androgjen: Një individ androgjeni.

Hermafrodit – I të dyja seksve: Një identitet jo-binar gjinor zakonisht përdoret për të përshkruar paraqitjet ose veshjet e një personi.

Aseksual: Një individ që nuk përjeton tërheqje seksuale. Ka shumë llojshmëri të konsiderueshme në mesin e komunitetit aseksual; çdo person aseksual përjeton gjëra të tilla si marrëdhëniet, tërheqjen dhe zgjimin diçka disi ndryshe. Aseksualiteti dallon nga beqaria apo abstenenca seksuale, të cilat janë sjellje të zgjedhura, ndërsa aseksualiteti është një orientim seksual që nuk sjell domosdoshmërisht ndonjë nga këto sjellje. Disa individë aseksualë kanë seks, për një sërë arsyesh.

Seksi i caktuar: Seksi (mashkull, femër, interseks) i caktohet një foshnje në lindje, bazuar në organet e seksit të dukshëm të fëmijës, duke përfshirë gjenitalet dhe karakteristikat e tjera fizike.

Gjinia e supozuar: Gjinia e një personi supozohet të bazohet në seksin që ata i caktojnë në lindje.

Seksi biologjik: i referohet attributeve anatomike, fiziologjike, gjenetike ose fizike që përcaktojnë nëse një person është mashkull, femër ose interseks. Këto përfshijnë gjenitalet, gonadat, nivelet e hormoneve, receptorët e hormoneve, kromozomet, gjenet dhe karakteristikat sekondare seksuale. Seksi shpesh ngatërrohet ose këmbëhet me gjininë, e cila mendohet si më sociale dhe më pak biologjike, megjithëse ekziston një mbivendosje e konsiderueshme.

Biseksual: Një individ i cili është emocionalisht, romantikisht dhe/ose fizikisht i tërhequr për gjininë dhe gjinitë e njëjta. Ndonjëherë thuhet si “bi”. Njerëzit që janë biseksualë nuk kanë nevojë të kenë përvojë të barabartë seksuale me njerëz të gjinive të njëjta ose të ndryshme dhe, në fakt, nuk kanë nevojë të kenë pasur ndonjë përvojë seksuale fare; është tërheqja që ndihmon në përcaktimin e orientimit.

Cisgender: Një term i përdorur për të përshkruar një individ identiteti gjinor i të cilit përputhet me atë që zakonisht lidhet me seksin që u është caktuar atyre në lindje.

I mbyllur: Përshkruan një person që nuk është i hapur për orientimin e tij seksual ose identitetin gjinor, ose një aleat i cili nuk është i hapur për mbështetjen e tij nga njerëzit që janë LGBTI.

Te deklaruarit: Për shumicën e njerëzve që janë lezbike, homoseksualë, biseksualë dhe transgjinorë, procesi i vetë-pranimit që vazhdon gjatë gjithë jetës dhe ndarja e informacionit me të tjerët. “Dalja hapur” ndonjëherë njihet si “zbulimi” nga komuniteti transgjinor. Individët shpesh krijojnë identitetin lesbik, homoseksual, biseksual, transgjinor/gjinor që nuk përputhet me atë të parë brenda vetes dhe pastaj mund të zgjedhin t’ia u deklarojnë këtë gjë të tjerëve.

Dalja hapur mund të zbatohet edhe për familjen dhe miqtë e të rinjve lezbike, homoseksualë, biseksualë ose transeksualë ose të rritur kur u zbulojnë të tjerëve lidhjen e tyre me një person LGBTI ose me komunitetin. Ka shumë shkallë të ndryshme të ekzistencës: Disa mund të jenë vetëm me miqtë, disa mund të jenë publike, dhe disa mund të jenë vetëm për veten e tyre. Është e rëndësishme të mbani mend se dalja hapur është një përvojë tepër personale dhe transformuese. Jo të gjithë janë në të njëjtin vend kur vjen puna për tu deklaruar hapur, dhe është e rëndësishme të respektojmë momentin kur çdo person është në atë proces të vetëidentifikimit. Çdo individ, individualisht, duhet të vendosë nëse dhe kur do të dalë hapur apo do ta bëjë publike.

Dhënia e informacioneve shpjeguese: Një fjalë që disa njerëz përdorin me vëmendje dhe të tjerët shmangin me qëllim të barabartë, duke preferuar të përdorin termin

“daljen hapur” për të përshkruar aktin ose procesin e zbulimit të identitetit të personave transgjnorë ose gjnore që nuk përputhen me një person tjetër në një rast të caktuar. Disa e gjejnë termin fyese, duke nënkuptuar nevojën për të zbuluar diçka të turpshme, ndërsa të tjerë preferojnë dhënien e informacioneve shpjeguese, pasi kjo gjë iu duket ofensive.

Gej: Mbiemri përdoret për të përshkruar njerëzit që janë emocionalisht, romantikisht ose fizikisht të tërhequr nga njerëz të të njëjtës gjini (p.sh., burra gej, njerëz gej). Në kontekste bashkëkohore, “lezbike” shpesh është një term i preferuar për gratë, edhe pse shumë gra përdorin fjalën “homoseksual” për të përshkruar veten. Njerëzit që janë homoseksualë nuk kanë nevojë për ndonjë përvojë seksuale; është tërheqja që ndihmon në përcaktimin e orientimit.

Gjinia: Një grup tiparësh sociale, psikologjike ose emocionale, shpesh të ndikuara nga pritjet shoqërore, që klasifikojnë një individ si mashkull, femër, një përzjerje e të dyjave, ose as njërit.

Kirurgjia për konfirmimin e gjinisë: Procedurat kirurgjikale që i ndihmojnë njerëzit të përshtasin trupat e tyre në një mënyrë që përputhet më ngushtë me identitetin e tyre të lindur ose të brendshëm gjinor. Jo çdo person transgjnor do të dëshirojë ose do të ketë nevojë për kirurgji. Kjo duhet të përdoret në vend të termit të vjetër dhe shpesh ofendues “ndryshimi i seksit”. Gjithashtu nganjëherë referohet si kirurgji ripërcaktimi seksual, kirurgji për rindërtim gjenital, ose tranzicion mjekësor.

Gjinia binare: Koncepti se ka vetëm dy gjini, mashkull dhe femër, dhe se secili duhet të jetë o njëri o tjetri. Gjithashtu nënkupton supozimin se gjinia është e përcaktuar biologjikisht.

Gjini e zgjeruar: Gjithashtu “krijues gjinor”, (ose nga ana mjekësore, “variant gjinor”). Një term ombrellë që nganjëherë përdoret për të përshkruar fëmijët dhe të rinjtë që zgjerojnë nocionet e shprehjes dhe identitetit gjinor përtej asaj që perceptohet si norma gjinore e pritshme për shoqërinë ose kontekstin e tyre. Disa individë me gjini të shtrirw që identifikohen me qenien mashkull ose femër, disa nuk identifikohen si asnjëri, dhe të tjerët që identifikohen si një përzjerje e të dyjave. Njerëzit me gjininë e shtrirë ndjejnë se ekzistojnë psikologjikisht midis gjinive, si në një spektër, ose përtej nocionit të paradigmes binare mashkullore dhe femërore, dhe nganjëherë preferojnë të përdorin përemrat neutralë gjinorë. Ata mund ose nuk mund të jenë të kënaqur me trupat e tyre siç janë, pavarësisht se si e shprehin gjininë e tyre.

Shprehja gjinore: Mënyra në të cilën një person komunikon për gjininë tek të tjerët nëpërmjet mjeteve të jashtme siç janë veshja, pamja apo manierizmi. Ky komunikim mund të jetë i ndërgjegjshëm ose nënndërgjegjshëm dhe mund ose nuk mund të pasqyrojë identitetin e tyre gjinor ose orientimin seksual. Ndërsa kuptimi i shumicës së njerëzve të shprehjeve gjinore ka të bëjë me maskulinitetin dhe feminitetin, ekzistojnë

kombinime të panumërta që mund të përfshijnë shprehje mashkullore dhe femërore, ose as shprehje androgjene. Gjëja e rëndësishme për t'u njohur është se shprehja gjinore e një individi nuk nënkupton automatikisht identitetin gjinor.

Identiteti gjinor: Një ndjenjë thelbësore e të qenit mashkull, femër, pak nga të dyja, apo asnjëra. Identiteti i gjinisë nuk i përgjigjet gjithmonë seksit biologjik. Ndërgjegjësimi për identitetin gjinor zakonisht përjetohet që në fillim të moshës 18 muajshe dhe përforcohet në adoleshencë.

Gjinia neutrale: pa gjini. Mund t'i referohet gjuhës (duke përfshirë përemrat), hapësirave (si banjot), ose identiteteve (si për shembull të qenët gjinore).

Gjinia që nuk përputhet: Një term (i konsideruar nga disa se është i vjetruar) përdoret për të përshkruar ata që e shohin identitetin e tyre gjinor si një nga shumë gjini të mundshme përtej femrave dhe meshkujve. Më shumë terma aktualë përfshijnë “gjininë e shtrirë”, “gjini ndryshe”, “gjini krijuese”, “variant gjinor”, “gender queer”, “lëkundje gjinore”, “gjini neutrale”, “bigender”, “androgjen” të ndryshme.

Spektri gjinor: Koncepti që gjinia ekziston përtej modelit të thjeshtë binar “mashkull/femër”, por në vend të kësaj ekziston në një vazhdimësi të pafundme që i tejkalon dy. Disa njerëz bien në drejtim të aspekteve më mashkullore ose më shumë femërore, disa njerëz lëvizin në mënyrë fluide përgjatë spektrit dhe disa identifikojnë spektrin në tërësi. Variant gjinor: Një term, shpesh i përdorur nga bashkësia mjekësore, për të përshkruar fëmijët dhe të rinjtë që vishen, sillen ose shprehin veten në një mënyrë që nuk përputhet me normat gjinore mbizotëruese. (Shih “mosbarazimin gjinor”.) Njerëzit jashtë bashkësisë mjekësore priren ta shmangin këtë term sepse mendojnë se sugjeron se këto identitete janë anormale, duke preferuar terma të tillë si “gjinia e shtrirë” dhe “gjini kreative”.

Genderqueer: Një term për ata, identiteti gjinor i të cilëve është jashtë, që nuk përfshihen brenda binomit të femrave dhe meshkujve, ose e përkufizojnë veten si gjini e shtrirë përmes shprehjes, sjelljes, roleve dhe/ose identitetit.

Homofobia: Një neveri për personat lezbike ose homoseksualë që shpesh manifestohet në formë paragjykimi dhe ndryshe. Në mënyrë të ngjashme, “bifobia” është një neveri ndaj biseksualitetit dhe njerëz të cilët janë biseksualë, dhe “transfobia” është një neveri për njerëzit që janë transgjinorë. “Homofobike”, “bifobike” dhe “transfobike” janë mbiemra të lidhura. Kolektivisht, këto qëndrime quhen “paragjykim anti-LGBTI”.

Homoseksual: Një term klinik i vjetëruar shpesh konsiderohej përçmues dhe ofendues, në krahasim me termat e preferuar, “gej” dhe “lezbike”.

Intersekset/dallimet e zhvillimit seksual: Individët e lindur me organe gjenitale të paqarta ose organe që nuk shfaqen zakonisht as si meshkuj apo femra, shpesh që vijnë nga anomalitë kromozomale ose gjenitalet e paqarta. Në të kaluarën, profesionistët mjekë zakonisht i caktonin një gjini mashkull apo femër individit dhe vazhdonin të kryenin operacione gjinore që fillonin në vogëli dhe shpesh vazhdonin në adoleshencë,

përpara se një fëmijë të ishte në gjendje të jepte pëlqimin e informacionit. Ishin përdorur terma mjekësorë si “hermafrodit” dhe “pseudo-hermafrodit”; këto terma nuk konsiderohen as të pranueshëm dhe as shkencërisht të saktë.

Lesbique: Një grua që është emocionalisht, romantikisht dhe/ose fizikisht e tërhequr me grua të tjera. Njerëzit që janë lesbik nuk kanë nevojë për ndonjë përvojë seksuale; është tërheqja që ndihmon në përcaktimin e orientimit.

LGBTI: Një akronim që i referohet kolektivisht individëve të cilët janë lesbique, homoseksualë, biseksualë ose transeksualë. Shpesh thuhet si “GLBT” (homoseksual, lesbique, bi, dhe transgjinnor). Herë pas here, akronimi quhet “LGBTQA” për të përfshirë njerëzit që janë aseksualë ose aleatë, “LGBTQ”, me “Q” që përfaqësojnë queer ose pyetje, ose “LGBTI”, me “I” që përfaqëson interseksin.

Stili i jetesës: Një term negativ që shpesh përdoret gabimisht për të përshkruar jetën e njerëzve që janë LGBTI. Termi është i papëlqyeshëm sepse nënkupton që të qenit LGBTI është një zgjedhje.

Misgender: Për t’iu referuar dikujt, veçanërisht një personi transgjinnor, duke përdorur një fjalë, veçanërisht një përemër ose formë të adresës, e cila nuk pasqyron saktë gjininë me të cilën ata identifikojnë.

Out: Përshkruan njerëz që haptazi vetë-identifikohen si LGBTI në jetën e tyre private, publike, dhe/ose profesionale. Disa njerëz që janë transgjinnorë preferojnë të përdorin termin “dal hapur” (të përcaktuar më sipër).

Panseksual: Një person, tërheqja emocionale, romantike dhe/ose fizike e të cilit është për njerëzit me të gjitha identitetet gjinore dhe gjinitë biologjike. Njerëzit që janë të panjohur nuk kanë nevojë për ndonjë përvojë seksuale; është tërheqja që ndihmon në përcaktimin e orientimit.

Përemrat e preferuar gjinorë: Një përemër i preferuar gjinor është përemri ose përemra që një individ do të donte që të tjerët ta përdorin kur flasin me ose për atë individ. Në anglisht, përemrat e njëpasnjëshme që përdorim më së shpeshti janë gjinore, të cilat mund të krijojnë një problem për njerëzit transgjinnorë dhe që nuk janë në përputhje me gjinitë, të cilët mund të preferojnë të përdorin përemra gjinore neutrale ose gjinore kur flasin me ta ose rreth tyre. Përemrat më të zakonshëm që përdoren gjinor-neutral janë “ze” (ndonjëherë të shkruar “zie”) dhe “hir”. Disa (si në këtë botim) përdorin gjithashtu “ata” dhe “të tyre” si përemra individuale gjinore neutral.

Queer: Një term i përdorur nga disa njerëz - veçanërisht të rinjtë - për të përshkruar vetveten dhe/ose komunitetin e tyre. I korrigjuar nga përdorimi i tij i hershëm negativ, termi vlerësohet nga disa për sjelljen provokuese të tij, nga disa, sepse mund të jetë gjithëpërfshirës i të gjithë komunitetit dhe nga të tjerë që e gjejnë atë të jetë një term i

përshatshëm për të përshkruar identitetet e tyre më fluide. Tradicionalisht një term negativ apo pezhorativ për njerëzit që janë homoseksualë, “queer” është ende ndonjëherë i papëlqyeshëm brenda komunitetit LGBTI. Për shkak të kuptimeve të saj të ndryshme, kjo fjalë duhet të përdoret vetëm kur ndodh vetëidentifikimi ose citimi i dikujt që identifikon veten si queer (dmth. “Kushëriri im e identifikon veten si genderqueer.”)

Në pyetje: Një term i përdorur për të përshkruar ata që janë në një proces zbulimi dhe eksplorimi rreth orientimit seksual, identitetit gjinor, shprehjes gjinore, ose një kombinimi të tyre.

Dashuri mes të njëjtës gjini: Një term që nganjëherë përdoret nga anëtarët e komunitetit afrikan-amerikan/të zi për të shprehur një orientim alternativ seksual (homoseksual/biseksual) pa u mbështetur në termat dhe simbolet e prejardhjes evropiane. Seksi: I referohet atributëve anatomike, fiziologjike, gjenetike ose fizike që përcaktojnë nëse një person është mashkull, femër ose interseks. Këto përfshijnë gjenetalet, gonadat, nivelet e hormoneve, receptorët e hormoneve, kromozomet, gjenet dhe karakteristikat sekondare seksuale. Seksi shpesh ngatërrohet ose këmbëhet me gjininë, e cila mendohet si më sociale dhe më pak biologjike, megjithëse ekziston një mbivendosje e konsiderueshme.

Orientimi seksual: ndjenjat emocionale, romantike apo seksuale ndaj njerëzve të tjerë. Njerëzit të cilët janë straight i provojnë këto ndjenja kryesisht për njerëzit e një gjinie të ndryshme se sa e tyre. Njerëzit të cilët janë homoseksualë ose lezbike përjetojnë këto ndjenja kryesisht për njerëz të së njëjtës gjini; njerëzit që janë biseksual përjetojnë këto ndjenja për njerëz të gjinive të ndryshme, megjithëse jo gjithmonë në të njëjtën kohë, dhe njerëzit që janë me përvojë aseksualë nuk kanë fare tërheqje seksuale. Terma të tjerë përfshijnë panseksualë dhe poliseksualë. Orientimi seksual është pjesë e gjendjes njerëzore, ndërkohë që sjellja seksuale përfshin zgjedhjet që bëjnë për të vepruar në orientimin seksual të dikujt. Aktiviteti seksual i dikujt nuk përcakton se kush është në lidhje me orientimin seksual të dikujt; është tërheqja që ndihmon në përcaktimin e orientimit. Fshehurazi: Termi që përdoret për të përshkruar individët transgjinorë ose gjinorë që nuk shpalosin statusin e tyre transgjinor ose gjinor në jetën e tyre publike ose private (ose disa aspekte të jetës së tyre publike). Termi gjithnjë e më shumë konsiderohet fyes nga disa, sepse nënkupton një element mashtrimi. Shpesh përdoret fraza “ruajtja e privatësisë”.

Transgjinor: Dikur e shkurtuar për “trans”. Një term që përshkruan identitetin gjinor të një personi që nuk e plotëson detyrimisht seksin e tyre të caktuar gjatë lindjes. Terma të tjerë të përdorura zakonisht janë “femra për meshkuj”, “mashkull në femër” dhe “genderqueer”. Transgenderët mund ose nuk mund të vendosin të ndryshojnë trupat e tyre hormonal dhe/ose të bëjnë ndërhyrje kirurgjikale për të përputhur identitetin e tyre gjinor. Kjo fjalë përdoret gjithashtu si një term ombrellë e gjerë për të përshkruar ata që tejkalojnë pritjet konvencionale të identitetit ose shprehjes gjinore. Ashtu si çdo termë ombrellë, shumë grupe të ndryshme njerëzish me histori dhe eksperiencë të ndryshme shpesh përfshihen në komunitetin më të madh transgjinor - grupe të tilla përfshijnë, por

sigurisht që nuk kufizohen vetëm në to, njerëz që identifikohen si transeksual, gjinor, variant gjinor, gjini të ndryshme dhe hermafrodit.

Tranzit: Një term që nganjëherë përdoret për të përshkruar procesin - social, ligjor apo mjekësor - kalon përmes zbulimit dhe/ose afirmimit të identitetit gjinor. Kjo mund, por jo gjithmonë, të përfshijë marrjen e hormoneve; që kanë operacione; dhe ndryshimin e emrave, përemrave, dokumenteve të identifikimit, dhe më shumë. Shumë individë zgjedhin të mos e bëjnë ose nuk janë në gjendje të kalojnë, për shkak të një game të gjerë arsyes brenda dhe jashtë kontrollit të tyre.

Transeksual: Një term pak më shpesh i përdorur - dhe nganjëherë i keqkuptuar (që konsiderohen nga disa që janë të vjetëruara ose ndoshta ofenduese, dhe të tjerat janë të aplikueshme në mënyrë unike për ta) që i referohet njerëzve që janë transgjinorë që përdorin (ose e konsiderojnë përdorimin) ndërhyrje mjekësore si terapi hormonale, e quajtur edhe kirurgji për rikthim seksual (ose një kombinim i të dyjave) ose ndjekin ndërhyrje mjekësore si pjesë e procesit të shprehjes së gjinisë së tyre. Disa njerëz që identifikohen si transeksualë nuk identifikohen si transgjinorë dhe anasjelltas.

Ne ju inkurajojmë që menjëherë të kërkonti ndihmë nëse ju ose një person I familjes tuaj keni nevojë për ndihmë, veçanërisht nëse ju ose një person I familjes tuaj jeni në rrezik apo nëse keni menduar t'i bëni keq vetes.

Ju lutemi kontaktoni

www.jamfemijajt.al
omsa.albania@gmail.com
ose +355 693953920

